

นาฏกรรมจากแนวคิดการประสูติของพระเยซู

THE DANCE FROM CONCEPT OF THE NATIVITY OF JESUS

ธรากร จันทะสาโร / DHARAKORN CHANDNASARO

สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEPARTMENT OF DANCE AT FACULTY OF FINE ARTS, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

Received: February 12, 2022

Revised: December 9, 2022

Accepted: December 14, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาประวัติและแนวคิดการประสูติของพระเยซู และ 2) สร้างสรรค์นาฏกรรมจากแนวคิดการประสูติของพระเยซู ใช้ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงสร้างสรรค์และการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แหล่งข้อมูลเชิงเอกสารสำคัญ การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และการฝึกปฏิบัติและทดลองด้านนาฏกรรม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลผ่านวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และวิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Document analysis)

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า 1) พระเยซูเป็นชายชาวยิว ซึ่งเกิดในประเทศปาเลสไตน์ ที่เมืองเบธเลเฮม แคว้นยูเดีย เมื่อประมาณ 3-4 ปีก่อนคริสตกาล ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ปาเลสไตน์อยู่ใต้อาณาจักรของโรม ในรัชกาลของออกัสตัส ซีซาร์ พระเยซูสืบเชื้อสายมาจากกษัตริย์ดาวิด เป็นบุตรชายคนแรกของโยเซฟและมารีย์ พระองค์มีน้องชายชื่อ ยากอบ โยเศส ยูดาส ซีโมน และมีน้องสาวด้วย ครอบครัวของพระเยซูเป็นชนชั้นกลางธรรมดาที่หัวหน้าครอบครัวประกอบอาชีพช่างไม้ ตั้งถิ่นฐานที่เมืองนาซาเร็ธ ในแคว้นกาลิลี ทำให้พระองค์ได้รับการเรียกว่า “เยซูชาวนาซาเร็ธ” พระองค์เริ่มประกอบภารกิจด้านศาสนาเมื่อทรงมีพระชนมายุประมาณ 30 พรรษา และสิ้นพระชนม์เมื่อมีพระชนมายุประมาณ 33 พรรษา ในสมัยพระเจ้าติเบริอุส จักรพรรดิองค์ที่ 2 ของโรมัน โดยสาระสำคัญดังกล่าวปรากฏในเรื่องย่อที่อยู่ในพระวรสาร 4 เล่ม ที่เขียนโดยนักบุญมัทธิวนักบุญมาระโก นักบุญลูกา และนักบุญยอห์น ล้วนมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตและคำสอนของพระเยซู และ 2) การสร้างสรรค์นาฏกรรม แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ แนวคิดการแสดง แบ่งออกเป็น 3 องค์ ได้แก่ องค์ที่ 1 พระวิญญานบริสุทธิ์นำเสนอแนวคิดการตั้งครรรค์ด้วยเดชพระวิญญานบริสุทธิ์ ซึ่งหมายถึง การตั้งครรรค์จากพระจิตของพระเจ้าผ่านหญิงสาวพรหมจารย์ องค์ที่ 2 มารีย์ นำเสนอแนวคิดการประสูติของพระเยซู โดยมารีย์ให้กำเนิดบุตรชายและวางไว้ในรางหญ้า พุทธสวรค์ประกาศการกำเนิดของพระเยซูแก่คนเลี้ยงแกะ และมีการสรรเสริญพระเจ้าเพราะรู้ว่าพระเยซูเป็นพระเมสสิยาห์ และองค์ที่ 3 การกลับเป็น นำเสนอแนวคิดการฟื้นคืนชีพของพระเยซูหลังจากที่โดนตรึงกางเขน นักแสดง ผู้วิจัยใช้แนวคิดของนาฏกรรมหลังสมัยใหม่ (Postmodern dance) มาเป็นแนวทาง โดยคัดเลือกนักแสดง 1 คน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดในลักษณะนามธรรมที่หลากหลายผ่านทักษะของผู้แสดง และการเคลื่อนไหวร่างกาย ใช้แนวคิดนาฏกรรมหลังสมัยใหม่ และการเคลื่อนไหวแบบมีไหวพริบ (Movement improvisation) แล้วคัดเลือกท่าทางของนักแสดงมาเชื่อมต่อและร้อยเรียงกันใหม่ ผ่านการขัดเกลาลักษณะเฉพาะของการเคลื่อนไหวให้เหมาะสมกับการแสดง โดยการนำสัญลักษณ์ที่พบในพระวรสารทั้ง 4 ได้แก่ นกพิราบ และน้ำ มาใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการประกอบสร้างการเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับองค์ของการแสดง

คำสำคัญ: นาฏกรรมสร้างสรรค์, ศาสนาคริสต์, พระคัมภีร์ไบเบิล, นาฏกรรมหลังสมัยใหม่, การประสูติของพระเยซู

Abstract

The research aims to achieve two objectives: 1) to explore the history and concept of the nativity of Jesus, and 2) to create a dance performance based on the nativity of Jesus. The research methodology combines creative research and qualitative research. The research tools include important documentary data sources, interviews with relevant individuals, and a dance workshop. The collected data is analyzed using content analysis and document analysis.

The results reveal the following: 1) Jesus, a Jewish man, was born in Bethlehem, Yehudah, Palestine, approximately 3-4 years before Christ, during the Roman rule under Emperor Augustus Caesar. Jesus is descended from King David and is the first son of Joseph and Mary. He has brothers named Jacob, Joses, Judas, and Simon, as well as a sister. His family belongs to the middle-class and his father works as a carpenter. They reside in Nazareth, Galilee, leading to Jesus being referred to as "Jesus of Nazareth." He begins his religious mission around the age of 30 and passes away around the age of 33 during the reign of Tiberius Caesar Augustus, the second Roman Emperor. The life and teachings of Jesus are documented in the four Gospel Books written by Saint Matthew, Saint Mark, Saint Luke, and Saint John. Regarding the creation of the dance performance, it is divided into three elements: the dance concept, which is further divided into three parts. Part 1, named Holy Spirit, presents the concept of pregnancy through the Holy Spirit, symbolizing the divine conception of Jesus through a virgin woman. Part 2, named Mary, depicts the nativity of Jesus, with Mary giving birth to her son and placing him in a manger. The angel announces the birth to the shepherds, who praise God upon recognizing Jesus as the Messiah. Part 3, named Resurrection, represents the concept of Jesus' resurrection after his crucifixion. The performers apply the principles of postmodern dance as guidelines. One performer is selected to embody various abstract concepts through their skills and body movements, utilizing postmodern dance and movement improvisation. The selection of performer postures is carefully adjusted and refined to align with the performance. Symbols found in the four Gospel Books, such as the pigeon and water, are employed as tools to create movements that harmonize with different parts of the performance.

Keywords: Creative dance, Christianity, Bible, Postmodern dance, Nativity of Jesus

บทนำ

ศาสนาคริสต์¹ กำเนิดในดินแดนปาเลสไตน์ หรืออิสราเอลในปัจจุบัน ศาสดาคือพระเยซู ซึ่งเป็นบุตรของโยเซฟและมารีย์ เป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุด มีวิวัฒนาการ

มาจากศาสนายูดาห์ จึงมีพระเจ้าหรือที่เรียกว่า พระเยซูฮาวห์ คัมภีร์ของศาสนาคริสต์เรียกว่า ไบเบิล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ พระคัมภีร์เก่า มีสาระเกี่ยวกับพระเจ้าสร้างโลก ประกอบด้วยบทเพลง บทสวด และสุภาษิต ส่วนพระคัมภีร์ใหม่ มี

¹ ศาสนาคริสต์ (Christianity) เป็นศาสนาที่มีพระเยซูคริสต์เป็นศาสดา คำว่า "คริสต์" มาจากภาษาละติน "คริสตัส (Christus)" หรือมาจากภาษากรีก "คริสตอส (Christos)" แปลตามตัวว่า "ได้รับการเจิม" หรือ "ได้รับการแต่งตั้งให้ศักดิ์สิทธิ์" หมายถึง ผู้ที่ได้รับการเจิมให้เป็นตัวแทนของพระเจ้า พระเยซูคริสต์ จึงหมายถึง พระเยซูคริสต์ผู้ได้รับเลือกหรือเจิมให้เป็นตัวแทนของพระเจ้า (Philips, Ed., p. 247-248 อ้างถึงใน ภัทรพร สิริกาญจน, 2546, น. 63)

สาระเกี่ยวกับประวัติคำสอนของพระเยซู การเผยแผ่ศาสนาของสาวก จดหมายเหตุ และวิจารณ์ บั้นปลายชีวิตของมนุษย์ (พนมกร คำวัง, 2560, น. 16)

สำนักวิจัยพิว (Pew Research Center) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนประชากรโลกที่นับถือศาสนาต่าง ๆ พบว่า การสำรวจในปี พ.ศ. 2558 นั้น ศาสนาคริสต์เป็นกลุ่มศาสนาที่มีประชากรโลกนับถือมากที่สุด คิดเป็นหนึ่งในสาม (31%) ของประชากรโลกราว 7.3 พันล้านคน และจะมีแนวโน้มของประชากรที่นับถือศาสนาคริสต์เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ (Hackett & McClendon, 2017) จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ศาสนาคริสต์มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างมากต่อสังคมโลกอย่างปฏิเสธไม่ได้ นอกจากนี้ เหตุการณ์สำคัญทางศาสนาคริสต์ก็ยังได้ขยายอิทธิพลมายังทวีปอื่น ๆ ทั่วโลก ทั้งที่มีและไม่มีประชากรที่นับถือศาสนาคริสต์ “พิธีทางศาสนาและธรรมเนียมประเพณีที่ชาวตะวันตกนับถือ และปฏิบัติตามความเชื่อของศาสนาคริสต์ จึงถูกถ่ายทอดเลียนแบบมาสู่ชาติตะวันตก แพร่หลายไปทั่วโลก กลายเป็นค่านิยมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลเป็นที่รู้จักกันเป็นสากลของชาวโลก เช่น วันคริสต์มาส วันวาเลนไทน์” (ชาตรี ชุมเสน, 2553, น. 97)

วันคริสต์มาส เป็นวันสำคัญทางศาสนาคริสต์ เนื่องด้วยเป็นวันที่ผู้คนต่างนมัสการ สรรเสริญ และร่วมฉลองในการประสูติของพระเยซู ซึ่งการประสูติของพระเยซูกลายเป็นสัญลักษณ์แห่งความหวังของชาวยิว ที่มีความเชื่อว่าพระเจ้าผู้ส่งผู้ที่มีบุญวาสนามาช่วยเหลือชาวยิวให้รอดพ้นจากการข่มเหงและกดขี่ผ่านระบบการปกครองจากกลุ่มชนชาวโรมัน พระเยซูถูกขนานพระนามอีกนัยคือ พระผู้ช่วยให้รอด

มิติความคิดเรื่องการประสูติของพระเยซูกับงานศิลปกรรมในบริบทประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่ปรากฏให้เห็นในลักษณะงานจิตรกรรม ประติมากรรม เป็นต้น ในศิลปะแขนงอื่นก็พอมิได้ใคร่ให้พบเห็นได้บ้าง เช่น ทางดนตรี ทางศิลปะการแสดง ทางเรขศิลป์ ฯลฯ เมื่อพิจารณาทางด้านนาฏกรรม กลับไม่ค่อยพบว่ามียานสร้างสรรค์ที่อาศัยแรงบันดาลใจจากแนวคิดเรื่องการประสูติของพระเยซูอย่างเป็นรูปธรรม อาจเป็นเพราะประชากรส่วนใหญ่ในประเทศไทยนับถือศาสนาพุทธ ทำให้การสร้างสรรคนาฏกรรมที่

เกี่ยวข้องกับศาสนา มักแสดงออกไปทางศาสนาพุทธมากกว่า ซึ่งเป็นเหตุผลที่สัมพันธ์กัน อีกทั้งวันสำคัญต่าง ๆ ของประเทศไทยที่เป็นวันหยุด จำนวนไม่น้อยที่เป็นวันสำคัญทางศาสนาพุทธ อย่างไรก็ตามก็ตีวัฒนธรรมและประเพณีของศาสนาคริสต์ที่มีผลมายังประเทศไทยอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมอย่างมากคือ วันคริสต์มาส

ความเชื่อเรื่องการประสูติของพระเยซู ชาวคริสต์ทั่วโลกต่างให้ความสำคัญ เพราะปรากฏรายละเอียดในคัมภีร์ไบเบิลด้วย ซึ่งแนวทางการดำรงชีวิตของชาวคริสต์ มีลักษณะที่โดดเด่นอย่างชัดเจน ดังเช่นที่ ภัทรพร สิริกาญจน (2546, น. 80) ได้เสนอไว้ว่า ชาวคริสต์มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะดำเนินชีวิตตามคำสอนของพระเยซูคริสต์ และประพฤติตนเป็นศาสนิกที่ดี ชาวคริสต์ต้องมีความมั่นใจในความรักของพระเจ้าและดำรงชีวิตในความรักเพื่อนมนุษย์ และสรรพสิ่งที่พระเจ้าทรงสร้างสรรค์ขึ้น ชาวคริสต์ที่ดีย่อมเต็มใจเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัวและมีกำลังใจในการทำดี โดยเหตุที่พวกเขาเป็นผู้เคารพในสิ่งสร้างสรรค์ของพระเจ้าและรักเพื่อนมนุษย์ พวกเขาจึงไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ไม่นิยมความรุนแรง ไม่ก่อสงคราม และเอื้อประโยชน์ต่อผู้อื่นเสมอ

แนวคิดการประสูติของพระเยซู เกี่ยวเนื่องกับพระเจ้า การเผยแผ่คำสอนความเชื่อ การถูกทรมาน ความทุกข์ทรมาน และการกลับเป็น¹ เป็นแนวคิดอย่างกว้าง ๆ ที่มีความน่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางหรือแรงบันดาลใจในการสร้างงานนาฏกรรมได้ อีกทั้งจากการค้นคว้างานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ทางนาฏกรรมในประเทศไทย พบว่ามีแนวโน้มและพัฒนาการที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น เกิดการผลิตผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏกรรมภายใต้กระบวนการวิจัยที่เป็นรูปธรรม สามารถอธิบายได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษางานวิจัยทางนาฏกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทยมากกว่า 10 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนา พบว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษาค้นคว้าและสร้างงานนาฏกรรมจากความเชื่อตามหลักธรรมคำสอน ข้อคิดหรือการตีความคติธรรมที่มาจากศาสนาพุทธ ขณะที่ศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์มีปรากฏในลักษณะงานวิจัยสร้างสรรค์อย่างจำกัด

¹ การกลับเป็น หมายถึง การฟื้นคืนชีพของพระเยซู จากการถูกตรึงกางเขนและถูกทรมานจนสิ้นพระชนม์

งานวิจัยสร้างสรรค์ทางนาฏกรรมครั้งนี้ จึงเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการประสูติของพระเยซู เพื่อพัฒนาเป็นแรงบันดาลใจสำหรับการสร้างสรรค์นาฏกรรมที่มีลักษณะเฉพาะ สามารถถ่ายทอดอธิบาย และนำเสนอเผยแพร่สู่สาธารณชนเทียบเท่ากับศิลปวิทยาการแขนงอื่น ๆ ใช้สื่อสารกันได้อย่างเข้าใจด้วยภาษาสากล รวมถึงขยายมิติด้านการศึกษาและการวิจัยทางนาฏกรรมของประเทศไทยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างกว้างขวางและแพร่หลายมากขึ้นในภายภาคหน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติและแนวคิดการประสูติของพระเยซู
2. เพื่อสร้างสรรค์นาฏกรรมจากแนวคิดการประสูติของพระเยซู

ขอบเขตของการวิจัย

1. แนวคิดการประสูติของพระเยซู มิได้หมายถึงเฉพาะประวัติการประสูติของพระเยซูตามคัมภีร์หรือจารึกเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการกลับเป็นของพระองค์ภายหลังจากสิ้นพระชนม์ด้วย เหตุเพราะผู้วิจัยเห็นว่า การประสูติ หมายถึง การเกิดหรือถือกำเนิด ดังนั้นตลอดระยะเวลาตั้งแต่พระเยซูประสูติจากครรภ์ของมารีย์ กระทั่งเจริญวัยใช้ชีวิต มีความรู้ทางศาสนา กระทั่งพระองค์ถูกตรึงการแขวนจนสิ้นพระชนม์ และกลับเป็นอีกครั้งหนึ่งนั้น จึงครอบคลุมความหมายของการประสูติได้อย่างชัดเจนและตรงตามเจตนาของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยไข่มุมมองจากศาสนาคริสต์ โดยเป็นการศึกษาเชิงเอกสาร การสัมภาษณ์ หรือการสังเกตการณ์ ในด้านคำสอน ความเชื่อ หรือปรัชญา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์นาฏกรรม

2. ผลงานสร้างสรรค์นาฏกรรมจากแนวคิดการประสูติของพระเยซู ผู้วิจัยพิจารณาเพียง 3 ส่วน ได้แก่

2.1 แนวคิดการแสดง (Concept or Theme)

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดการประสูติของพระเยซู แล้วนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์นาฏกรรม ผ่านการวางโครงเรื่อง บทการแสดง องค์การแสดง หรือตอนการแสดงอย่างใดอย่างหนึ่ง มิได้มุ่งหมายไปที่การเล่าเรื่องการประสูติตามประวัติศาสตร์และความเชื่อในคัมภีร์

2.2 ผู้แสดง (Performer or dancer) ผู้วิจัยวิเคราะห์จากหลักเกณฑ์ กระบวนการสรรหา คุณสมบัติ ภูมิหลัง ทักษะนาฏกรรม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางนาฏกรรมของผู้แสดงทั้งหมด

2.3 การเคลื่อนไหวร่างกาย (Body movement) ผู้วิจัยสร้างสรรค์การเคลื่อนไหวร่างกายตามแรงบันดาลใจ โดยมีได้มุ่งเน้นเรื่องกระบวนการได้มาซึ่งการเคลื่อนไหวร่างกาย หากแต่ให้ความสำคัญไปที่ลักษณะรูปแบบหรือวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นสำคัญ

โดยหลักการพิจารณาองค์ประกอบนาฏกรรม 3 ส่วนที่กำหนดไว้ข้างต้นนี้ มาจากข้อค้นพบงานวิจัยทางนาฏกรรมสร้างสรรค์ของณรงค์ คุ่มมณี (2557, น. 552) ซึ่งได้นำเสนอเอาไว้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดและไม่สามารถลดทอนหรือตัดออกไปได้จากการสร้างสรรค์นาฏกรรม ได้แก่ การออกแบบบทการแสดง นักแสดง และลีลานาฏกรรม

3. งานวิจัยนี้มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดกระบวนการ ขั้นตอน เรื่องย่อของการประสูติพระเยซูตามที่ปรากฏในหลักฐานเชิงเอกสารหรือจารึกต่าง ๆ และไม่มีเจตนาให้ผู้ชมเกิดความลึกลับซึ่งทางด้านศาสนาคริสต์ในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง กล่าวคือ ไม่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนการนับถือศาสนาหรือเป็นการใช้นาฏกรรมเพื่อกุศโลบายในการเผยแผ่คำสอนทางศาสนาคริสต์ หากแต่เป็นการนำแนวคิดมาเป็นแรงบันดาลใจเพื่อสร้างสรรค์นาฏกรรมที่ใช้บอกเล่าหรือส่งต่อความงดงามเชิงสุนทรียศาสตร์ผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “นาฏกรรมจากแนวคิดการประสูติของพระเยซู” ใช้องค์ความรู้แบบสหสาขาวิชา ได้แก่ ศาสนา ปรัชญา ศาสนาคริสต์ ประวัติศาสตร์ นาฏกรรม และสุนทรียศาสตร์ ถือเป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงสร้างสรรค์และการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัยที่ต่อเนื่องกัน ดังนี้

1. **ระเบียบวิธีวิจัย** โครงการวิจัยนี้มีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การศึกษาเอกสาร เช่น หนังสือ ตำรา บทความ คัมภีร์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เรียบเรียงเป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอื่น

1.2 การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องแบบลงพื้นที่ ร่วมกับการสังเกตการณ์ในลักษณะแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการสอน การวิจัย หรือการเผยแพร่ความรู้ในลักษณะอื่นที่สัมพันธ์กันมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ปี รวมแล้วจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องแบบลงพื้นที่ ตามรูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลที่กำหนดไว้

1.4 การทดลองสร้างสรรค์ผลงานนาฏกรรม จากแนวคิดการประสูติของพระเยซู

1.5 ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันสนทนากลุ่ม (Focus group) สำหรับการให้ข้อเสนอแนะ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น เพื่อให้การปรับปรุงและแก้ไขผลงานสร้างสรรค์นาฏกรรม จากแนวคิดการประสูติของพระเยซู เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.6 การจัดโครงการ นิทรรศการหรือการแสดง ผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏกรรมแบบสาธารณะ พร้อมทั้งมีการบรรยายถึงผลการวิจัย เปิดให้มีการวิพากษ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาคมอย่างเปิดเผย มีการตอบแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด ประเมินผล และรายงานผลตามลำดับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ

2.1 แบบสำรวจข้อมูลและแบบวิเคราะห์ข้อมูล เบื้องต้นจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์

2.2 แบบสัมภาษณ์ ทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง

3. แบบสอบถามความคิดเห็น

4. สื่อโสตทัศนูปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องบันทึกเสียง กล้องบันทึกภาพ

3. วิธีเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การศึกษาเอกสาร โดยนำข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลผ่านวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และวิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Document analysis)

4.2 การสัมภาษณ์ มีการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียง การบันทึกภาพ และการจดบันทึกในลักษณะอื่น ทำการถอดเทปสัมภาษณ์เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการตรวจสอบความถูกต้อง

4.2.2 นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ มาสรุปประเด็น เพื่อใช้ประกอบการสร้างสรรค์นาฏกรรม

5. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ

5.1 ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ชาวไทยหรือชาวต่างประเทศ มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับงานวิจัย ได้แก่ นาฏกรรม ปรัชญา และศาสนาคริสต์ ทั้งที่เป็นนักวิชาการ นักเผยแผ่ศาสนา คริสต์ศาสนิกชน และศิลปินที่มีความรู้หรือประสบการณ์ในด้านที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน

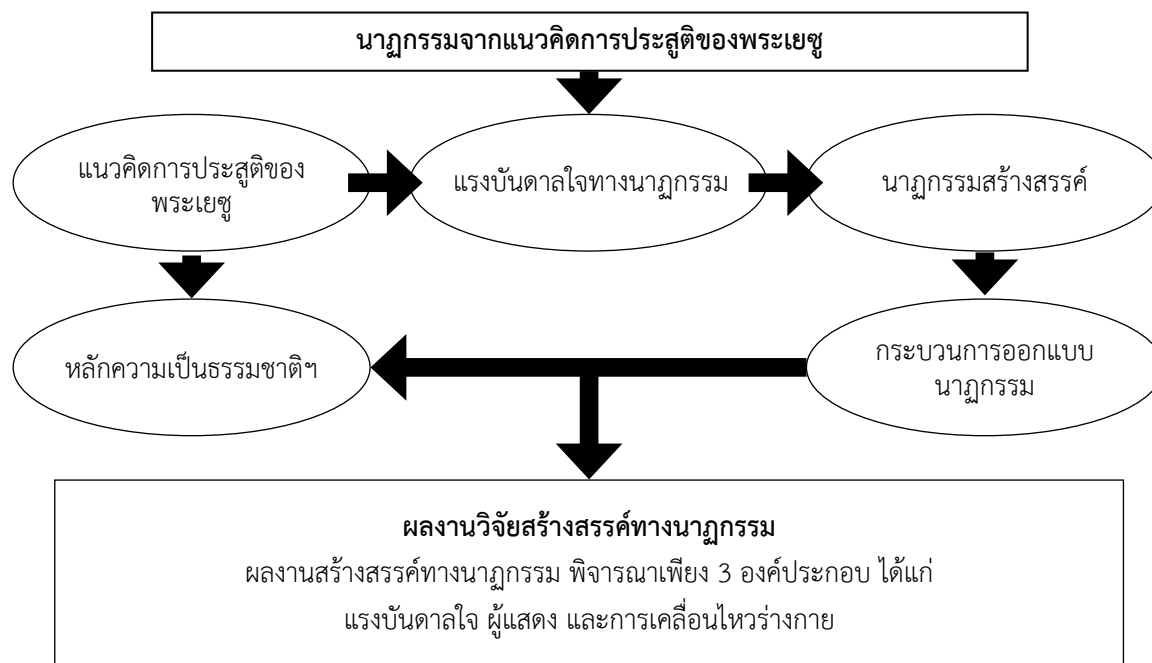
5.2 นิสิตหรือนักศึกษาที่มีทักษะทางด้านนาฏกรรม จำนวนระหว่าง 5-10 คน

6. สถานที่เก็บข้อมูล สถานที่ที่ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูล ได้แก่

6.1 ห้องสมุดประจำมหาวิทยาลัย เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร ฯลฯ รวมถึงห้องสมุดอื่นที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่มีได้เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษาโดยตรง

6.2 สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่

1. ประวัติและแนวคิดการประสูติของพระเยซู มีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 แนวคิดการประสูติของพระเยซู ผู้วิจัยขอนำเสนอสาระสำคัญออกเป็น 2 ประเด็นย่อยที่ได้จากการศึกษาเอกสาร (สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 12-21) เพื่อใช้ในการอธิบายโดยสรุป ดังนี้

1.1.1 ภูมิหลังและประวัติโดยสังเขปของพระเยซู พระเยซูเป็นชายชาวยิว ซึ่งเกิดในประเทศปาเลสไตน์ ที่เมืองเบธเลเฮม แคว้นยูเดีย เมื่อประมาณ 3-4 ปีก่อนคริสตกาล ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่พักอาศัยอยู่ใต้อำนาจของโรม ในรัชกาลของออกัสตัส ซีซาร์

พระวรสารบันทึกว่า พระเยซูสืบเชื้อสายมาจากกษัตริย์ดาวิด¹ โดยเป็นบุตรชายคนแรกของโยเซฟและมารีย์ พระองค์มีน้องชายชื่อ ยากอบ โยเศส ยูดาส ซีโมน และมีน้องสาวด้วย (มก. 6:3) ครอบครัวของพระเยซูเป็นชนชั้นกลางธรรมดา ที่หัวหน้าครอบครัวประกอบอาชีพช่างไม้ ตั้งถิ่นฐานที่เมืองนาซาเร็ธ² (Nazareth) ในแคว้นกาลิลี (Galilee) (มธ. 3:22-23, ลก. 2:39, 51) ทำให้พระองค์ได้รับการเรียกว่า “เยซูชาวนาซาเร็ธ”

พระเยซูเป็นช่างไม้เหมือนโยเซฟบิดา ไม่มีบันทึกว่าพระองค์ได้รับการศึกษาจากอาจารย์ท่านใด แต่พระองค์มีความรู้ในเรื่องพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเก่าเป็นอย่างดี รวมทั้งความรู้ทางภาษา ตามที่หลวงวิจิตรวาทการ (2546 อ้างถึงใน สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 12) ได้กล่าวว่า มีหลักฐานที่เชื่อได้ว่าพระเยซูรู้

¹ กษัตริย์ดาวิด เป็นกษัตริย์นักรบที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของชาวอิสราเอล ท่านเป็นก่อตั้งกรุงเยรูซาเล็ม เมืองหลวงบนที่ราบสูงยูเดีย ชาวอิสราเอลจึงเรียกตนเองว่า ยูดาห์ หรือ ยิว (พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ, 2546 อ้างถึงใน สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 12)

² นาซาเร็ธ เป็นเมืองที่ตั้งของกองทหารโรมัน ซึ่งปกครองแคว้นกาลิลี และมีคนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ ทั้งชาวอียิปต์ อัสซีเรีย และกรีก คนที่อยู่ในเมืองนี้ถือว่าเป็นพวกประณิษนอมกับพวกโรม ซึ่งเป็นศัตรู ดังนั้นชาวยิวส่วนมากจึงไม่ยุ่งเกี่ยวกับเมืองนี้นัก การถูกเรียกว่าเป็น “ชาวนาซาเร็ธ” จึงนับว่าเป็นการดูถูก นอกจากนี้แคว้นกาลิลียังเป็นบริเวณหมู่บ้านของคนต่ำต้อย คนยากจน คนบาป และคนต่างศาสนา จึงมีคำกล่าวในหมู่ชาวยิวว่า “โง่งเหมือนชาวกาลิลี” (หลวงวิจิตรวาทการ, 2546; ลูอิส บาร์เบียร์, 2004; อังเดร เซลินาส, 2004 อ้างถึงใน สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 12)

หลายภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษากรีก พระวรสารบันทึกว่า พระองค์เริ่มประกอบภารกิจเมื่อทรงมีพระชนมายุประมาณ 30 พรรษา (ลก. 3:23) และสิ้นพระชนม์เมื่อมีพระชนมายุประมาณ 33 พรรษา ในสมัยพระเจ้าติเบเรียส จักรพรรดิองค์ที่ 2 ของโรมัน

1.2 เนื้อเรื่องย่อของพระวรสารทั้งสี่ พระวรสารทั้งสี่เล่ม ได้แก่ พระวรสารที่เขียนโดยนักบุญมัทธิวนักบุญมาระโก นักบุญลูกา และนักบุญยอห์น ล้วนมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตและคำสอนของพระเยซู สรุปเนื้อเรื่องย่อโดยลำดับ ดังต่อไปนี้

1.2.1 เนื้อเรื่องย่อพระวรสารฉบับนักบุญมัทธิว มัทธิวเริ่มต้นพระวรสารโดยกล่าวว่า พระเยซูสืบเชื้อสายมาจากกษัตริย์ดาวิด ซึ่งสืบต้นตระกูลมาจากอับราฮัมสืบเนื่องมาจนถึงโยเซฟสามีของนางมารีย์ มารดาของพระเยซูทั้งสองได้หมั้นหมายกันแล้ว แต่ก่อนจะอยู่กินด้วยกัน มารีย์ซึ่งเป็นหญิงพรหมจารีก็ตั้งครรภ์ด้วยเดช “พระวิญญาณบริสุทธิ์”¹ ซึ่งเป็นไปตามคำพยากรณ์ในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเก่า โยเซฟคิดจะถอดหมั้นมารีย์เสีย ๆ แต่มีทูตสวรรค์มาบอกให้รับมารีย์เป็นภรรยา และให้ตั้งชื่อกุมารว่า “เยซู” ซึ่งมีความหมายว่า “พระเยโฮวาห์ทรงเป็นผู้ช่วย” พระเยซูประสูติที่เมืองเบธเลเฮม แคว้นยูเดีย ในสมัยกษัตริย์เฮโรด มีโหราจารย์จากทิศตะวันออกได้เดินทางมาตามดวงดาวเพื่อมาแสวงหากุมาร ซึ่งเชื่อว่าเป็นกษัตริย์ที่เพิ่งจะบังเกิดมาของชาวยิว กษัตริย์เฮโรดสั่งให้โหราจารย์ผู้นั้นบอกสถานที่ที่จะพบพระเยซู เมื่อโหราจารย์ได้พบพระเยซู และถวายเครื่องบรรณาการแล้ว จึงเดินทางกลับโดยไม่รายงาน ทำให้กษัตริย์เฮโรดกริ้วและสั่งประหารเด็กผู้ชายอายุตั้งแต่ 2 ขวบลงมาที่อาศัยอยู่ในเบธเลเฮมและใกล้เคียง แต่โยเซฟได้พามารีย์และ

พระเยซูหนีไปอียิปต์ตามที่ทูตของพระเจ้ามาบอกในนิมิต เมื่อกษัตริย์เฮโรดสิ้นพระชนม์ โยเซฟ มารีย์และพระเยซูจึงเดินทางกลับมาที่อิสราเอล แคว้นกาลิลี เมืองนาซาเร็ธ

มีชายชื่อยอห์น ออกประกาศให้ชาวยิวกลับใจจากบาปและมารับบัพติศมา² ในแม่น้ำจอร์แดน เพราะอาณาจักรของพระเมสสิยาห์³ ใกล้จะมาถึงแล้ว พระเยซูทรงมารับด้วย ยอห์นทูลห้ามเพราะรู้ว่าพระองค์ไม่มีบาป แต่พระเยซูยืนยัน และเมื่อรับบัพติศมาแล้ว พระวิญญาณของพระเจ้านั้นมาสถิตเหนือพระองค์ จากนั้นพระองค์เสด็จไปยังถิ่นทุรกันดารถูกมารผจญ 40 วัน

พระเยซูทราบข่าวว่ายอห์นถูกจับขังคุก พระองค์ย้ายไปเมืองคาเปอร์นาอุม และเริ่มประกาศให้คนกลับใจ ทรงเรียกสาวกและตั้งอัครทูต 12 คนให้ช่วยปฏิบัติภารกิจในการเดินทางไปที่ต่าง ๆ เพื่อสั่งสอนเรื่องแผ่นดินของพระเจ้า นอกจากนี้พระเยซูยังทรงรักษาโรคและความพิการ ขับไล่ผีที่สิงในร่างคนและเป็นเหตุให้มีอาการเจ็บป่วยเรียกคนตายให้กลับมีชีวิต หรือสั่งธรรมชาติด้วยอำนาจ โดยพระเยซูมักจะเน้นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความเชื่อภารกิจที่พระเยซูทำสร้างความประหลาดใจให้กับผู้คน ในระหว่างนี้ยอห์นถูกเฮโรดประหารชีวิต พระเยซูก็ถูกคนบางกลุ่มปฏิเสธ เช่น คนที่นาซาเร็ธ บ้านเกิดของพระองค์ แต่พระองค์ยังคงสั่งสอนและปฏิบัติภารกิจท่ามกลางการต่อต้านที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะจากกลุ่มผู้นำชาวยิว พระเยซูทรงอบรมบรรดาสาวก ทรงเปิดเผยถึงการสิ้นพระชนม์ของพระองค์ และทรงจำแลงพระกายต่อสาวก 3 คน ให้เห็นพระสิริของพระเจ้า

ในช่วงฉลองเทศกาลปัสกา⁴ พระเยซูทรงชี้ให้เห็นว่าการเยรูซาเล็มอยู่เป็นทางการในฐานะพระเม

¹ พระวิญญาณบริสุทธิ์ (The Holy Spirit) หมายถึง พระจิตของพระเจ้า (สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 13)

² บัพติศมา (Baptize) คือ พิธีล้าง ใช้น้ำเป็นเครื่องหมาย หมายถึง การชำระให้บริสุทธิ์ (เสรี พงศ์พิศ, 2545, น. 16 อ้างถึงใน สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 13) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงการกลับใจภายใน พิธีล้างไม่ใช่การยกบาป แต่เป็นการแสดงความเสียใจที่กระทำผิดและต้องการขอรับการอภัยจากพระเจ้า (พอล เบนเนิร์, 1994, น. 65 อ้างถึงใน สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 13)

³ พระเมสสิยาห์ (Messiah) หรือ พระคริสต์ (Christos) ในภาษากรีก คือ บุคคลผู้ที่พระเจ้าทรงสัญญาผ่านประกาศว่า จะประทานมาเพื่อช่วยไถ่ชนชาติอิสราเอลให้รอดพ้นจากบาป (สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 13)

⁴ เทศกาลปัสกา เป็นเทศกาลฉลองประจำปีของชาวยิว อยู่ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน เพื่อระลึกถึงเหตุการณ์ที่พระเจ้าทรงประหารชาวอียิปต์ และไว้ชีวิตชาวยิว ซึ่งฆ่าลูกแกะและเอาเลือดทาที่ประตูบ้าน เมื่อเทศกาลนี้เสร็จสิ้นลงก็จะเป็นเทศกาลขนมปังไร้เชื้อ เป็นเทศกาลที่เฉลิมฉลองติดต่อกัน 7 วันต่อจากเทศกาลปัสกา ซึ่งฉลอง 1 วัน เพื่อระลึกถึงการที่พระเจ้าช่วยกู้ชาติของตนให้พ้นจากการเป็นทาสของอียิปต์ (อพย. 12:1-28) บางครั้งชาวยิวเรียกเทศกาลเฉลิมฉลองทั้ง 8 วันนี้ว่า ปัสกา (ลก. 2:41, 22:1) หรือเรียก 7 วันหลังว่า สัปดาห์ปัสกา อาหารพื้นฐานที่ชาวยิวจะรับประทานกันคือขนมปังและเหล้าองุ่น โดยในเทศกาลนี้จะรับประทานเนื้อแกะและเหล้าองุ่น 4 ถ้วย (จอห์น ดี. แกรสมิค, 1998; ยอห์น เอ. มาร์ติน, 1998 อ้างถึงใน สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 14)

สสียาห์ตามที่ประกาศก¹ พยากรณ์ไว้ในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเก่า ประชาชนมากมายมาต้อนรับพระองค์ พระเยซูขับไล่พวกค้าขายในพระวิหาร ความขัดแย้งระหว่างพระองค์กับบรรดาผู้นำทางศาสนาเพิ่มมากขึ้น ทรงทำนายถึงมรณกรรมของพระองค์เอง หายนะที่จะเกิดขึ้น ยูดาสหนึ่งในอัครทูตตกลงทรยศต่อพระเยซู พระเยซูทรงรับประทานอาหารปัสกากับสาวก ทรงทำนายถึงการทรยศของยูดาสและการปฏิเสธของเปโตร ก่อนเดินทางไปยังอิสรฐานในสวนเกทเสมนี ยูดาสพาคนของพวกผู้นำทางศาสนามาจับพระเยซู ส่วนสาวกทั้งหมดหนีไป พระเยซูถูกไต่สวนที่สภายิวและถูกตัดสินโทษประหารในข้อหาหมิ่นประมาทพระเจ้า เปโตรซึ่งติดตามไปปฏิเสธไม่รู้จำพระเยซู ผู้นำชาวยิวพาพระเยซูไปหาปิลาต ซึ่งเป็นผู้ว่าราชการชาวโรมันและฟ้องโทษข้อหา กบฏ แต่พระเยซูมิได้ตอบโต้ ในช่วงเทศกาลนั้นเจ้าเมืองจะปล่อยนักโทษคนหนึ่ง ประชาชนเสนอให้ปล่อยโจรชื่อ บาร์บัส และให้ตรึงกางเขน² พระเยซู เฮโรดล้างมือเป็นสัญลักษณ์ว่าไม่ขอรับผิดชอบในการตายของพระองค์ พระเยซูถูกทรมานและเยาะเย้ยก่อนจะถูกตรึงกางเขน โดยมีป้ายติดไว้ที่กางเขนว่า “ผู้นี้คือเยซู กษัตริย์ของชนชาติยิว” เมื่อพระเยซูสิ้นพระชนม์แล้ว มีเศรษฐีชื่อโยเซฟขอพระศพจากปิลาตไปฝังไว้ที่อุโมงค์ ซึ่งพวกผู้นำทางศาสนาชาวยิวขอปิลาตให้ส่งทหารยามมาเฝ้า หลังวันสับาโต³ สตรีที่เคยติดตามพระเยซูไปที่อุโมงค์ฝังพระศพ พบทูตสวรรค์บอกว่า พระเยซูกลับเป็นขึ้นมาแล้ว จึงรีบไปแจ้งแก่สาวกของพระเยซู พวกปุโรหิตแจกเงินทหารเพื่อให้พูดว่าสาวกมาลักศพไปตอนหลับ ทำให้ชาวนีแพร่ออกไปในหมู่ชาวยิว หลังจากนั้นพระเยซูมา

ปรากฏพระกายแก่บรรดาสาวกที่กาลิลี และสั่งให้สาวกไปประกาศข่าวดีแก่ชนทุกชาติต่อไป

1.2.2 เนื้อเรื่องย่อพระวรสารฉบับนักบุญ

มาระโก มาระโกเริ่มเรื่องด้วยการยกข้อความในพระคัมภีร์เก่าของประกาศกอิสยาห์ ที่กล่าวถึงทูตซึ่งไปเตรียมทางของพระเจ้าในถิ่นทุรกันดาร และยอห์นก็ปรากฏตัวขึ้น ประกาศให้คนกลับใจรับบัพติศมาที่แม่น้ำจอร์แดน และประกาศถึงผู้หนึ่งที่จะเสด็จมาและให้คนรับบัพติศมาด้วยพระวิญญาณบริสุทธิ์ พระเยซูเสด็จจากเมืองนาซาเร็ธไปรับบัพติศมาจากยอห์น ก่อนเสด็จไปในถิ่นทุรกันดารแล้วถูกมารผจญถึง 40 วัน

ต่อมายอห์นถูกจับ พระเยซูเสด็จมาแคว้นกาลิลีและเริ่มต้นเทศนาให้คนกลับใจ เพราะว่าแผ่นดินของพระเจ้ามาใกล้แล้ว ทรงเรียกชาวประมงมาเป็นสาวก และประกอบภารกิจในการเทศนา สั่งสอน รักษาคนป่วย คนถูกผีสิง แม้พระเยซูจะกำชับไม่ให้คนเหล่านั้นบอกใคร แต่แล้วชื่อเสียงของพระองค์ก็เลื่องลือไป ทำให้คนมากมายมาหาพระองค์ พระเยซูเดินทางสั่งสอนไปทั่วกาลิลี และทรงเรียกคนเก็บภาษีชื่อ เลวี ให้ติดตามพระองค์

ผู้นำทางศาสนาได้เริ่มตั้งคำถามเมื่อพระเยซูและบรรดาศิษย์ไม่ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมพวกผู้นำทางศาสนาและการเมืองจึงปรึกษากันว่าจะกำจัดพระเยซู พระเยซูเลือกสาวก 12 คนให้ช่วยประกาศสั่งสอนประชาชนจากที่ต่าง ๆ มากมายมาหาพระเยซู คำสั่งสอนและภารกิจของพระเยซูทำให้ญาติมิตรของพระองค์ต่างคิดว่าพระองค์วิกลจริต พวกผู้นำทางศาสนาก็กล่าวว่าพระองค์มีผีสิง คนที่นาซาเร็ธ บ้านเกิดของพระเยซูก็ไม่ยอมรับพระองค์

¹ ประกาศก (Prophet) คือบุคคลที่ได้รับการเลือกสรรจากพระเจ้า ทำหน้าที่ประกาศสิ่งที่พระเจ้าต้องการ และคอยสั่งสอนให้ชาวยิวเชื่อสัตย์ต่อพระเจ้า (เสรี พงศ์พิศ, 2545, น. 8 อ้างถึงใน สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 14)

² การตรึงบนไม้กางเขนเป็นวิธีประหารชีวิตในอาณาจักรโรมัน ใช้กับนักโทษที่ชั่วร้ายที่สุด โดยนักโทษประหารจะถูกผูกมัดก่อนถูกผูกไว้กับเสา แล้วยามหลายคนจะรุมเขียนหลังของนักโทษด้วยสัที่ที่ทำด้วยหนัง ตรงปลายมีกระดูกหรือเหล็กแหลมเสียบอยู่ จากนั้นนักโทษจะต้องแบกไม้หนักประมาณ 50 กิโลกรัม ซึ่งเป็นส่วนด้านขวางของกางเขน ผ่านถนนในเมืองไปจนถึงลานประหาร แสดงให้สาธารณชนเห็นว่าเขาอยู่ภายใต้กฎหมายที่เขาฝ่าฝืน เมื่อมาถึงจุดหมายนักโทษจะถูกถอดเสื้อผ้ายกเว้นกางเกงชั้นใน แล้วพวกทหารจะจับเขานอนราบ ยึดแขนทั้งสองออกเพื่อตรึงมือที่ปลายไม้ท่อนสั้น จากนั้นก็จะยกไม้ท่อนสั้นไปมัดติดกับไม้ท่อนยาว ซึ่งปักดินไว้แล้ว เมื่อมัดแล้วก็จจะรวบเท้าของนักโทษเข้าด้วยกันและตกลงไปที่ไม้ท่อนยาว นักโทษที่ถูกตรึงจะตายเพราะความเหน็ดเหนื่อยและความกระหาย ซึ่งเป็นความตายที่เจ็บปวดทรมานและดำเนินไปอย่างเชื่องช้า ส่วนมากนักโทษจะเสียชีวิตภายใน 2-3 วัน บางครั้งทหารโรมันจะหักขานักโทษเพื่อให้ตายเร็วขึ้น และโรมันจะมีประเพณีที่จะเขียนชื่อของนักโทษและข้อหาของเขานบนกระดานเล็ก ติดไว้ที่ไม้กางเขนด้วย (จอห์น ดี. แกรสมีค, 1998; ยอห์น เอ. มาร์ติน, 1998; อังเดร เซลีนาส, 2004 อ้างถึงใน สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 15)

³ วันสับาโต (Sabato) หรือวันซับาท (Sabbath) เป็นวันที่เจ็ดนับจากวันที่พระเจ้าทรงสร้างโลกและสรรพสิ่ง เชื่อกันว่าพระเจ้าทรงพักผ่อนในวันนี้ ชาวคริสต์และชาวยิวจึงถือว่าวันสับาโตเป็นวันศักดิ์สิทธิ์และเป็นวันพักผ่อน วันสับาโตอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่ค่ำวันศุกร์ถึงค่ำวันเสาร์สำหรับชาวยิว และตรงกับวันอาทิตย์สำหรับชาวคริสต์ (หลวงวิจิตรวาทการ, 2546, น. 82; John L. McLaughlin, 2001 อ้างถึงใน สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 15)

แต่พระองค์ก็ยังคงเดินทางไปสั่งสอน ประกอบภารกิจในการรักษาโรค ไล่ผี ปลุกคนตายให้ฟื้นท่ามกลางการต่อต้าน โดยทรงใช้สาวกเป็นคู่ ๆ ออกไปเทศนาสั่งสอนด้วย

ยอห์นถูกเฮโรดประหารชีวิต ขณะที่เฮโรดเมื่อได้ยินเรื่องของพระเยซูก็คิดว่าเป็นยอห์นที่กลับเป็นขึ้นมาจากความตาย ความขัดแย้งของพระเยซูต่อผู้นำทางศาสนารุนแรงมากขึ้น พระเยซูทรงย้ำถึงมรณกรรมของพระองค์ต่อสาวก ทรงจำแลงพระกายแก่สาวก 3 คน และสั่งสอนพวกเขาในเรื่องต่าง ๆ พร้อมกับปฏิบัติภารกิจท่ามกลางการทำลายของผู้นำทางศาสนา

พระเยซูทรงขี่ลาเข้ากรุงเยรูซาเล็มอย่างเป็นทางการ พร้อมกับสาวกในช่วงฉลองเทศกาลปัสกา ประชาชนมากมายมารอต้อนรับพระองค์ ทรงเสด็จไปที่พระวิหารและขับไล่พวกค้าขายที่นั่นและเผชิญหน้ากับผู้นำทางศาสนายิว พระเยซูเตือนสาวกถึงภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น ต่อมาユダสตกลงกับผู้นำทางศาสนาเพื่อทรยศพระเยซู พระเยซูรับประทานอาหารค่ำกับสาวกในเทศกาลกินขนมปังไร้เชื้อ ทรงทำนายถึงการทรยศของユダสและการปฏิเสธของเปโตร แล้วพระองค์พาสาวกเสด็จไปอธิษฐานในสวนเกทเซมนี ยูดาสพาคนมารับพระองค์ ส่วนสาวกทั้งหมดหนีไป พระเยซูถูกนำไปให้สภาพิวใต้สวน และถูกตัดสินประหารชีวิตเนื่องจากอ้างตนว่าเป็นบุตรพระเจ้า ซึ่งเป็นการหมิ่นประมาทพระเจ้า เปโตรปฏิเสธไม่รู้จักพระเยซู ผู้นำยิวมัดพระเยซูพาไปหาปีลาต และกล่าวฟ้องโทษพระองค์ แต่พระเยซูไม่ตอบโต้ข้อกล่าวหา ในเทศกาลนั้นปีลาตจะปล่อยนักโทษ 1 คน บุโรทิดยุยงประชาชนให้ปล่อยโจรชื่อ บาร์บัส และให้ตรึงกางเขนพระเยซู พระเยซูถูกพวกทหารเยาะเย้ยและทรมาน ก่อนแบกกางเขนไปถูกตรึงพร้อมโจรอีก 2 คน โดยมีข้อหาว่า “กษัตริย์ของชาวยิว” พระเยซูถูกประชาชนและผู้นำทางศาสนากล่าวเยาะเย้ย และสิ้นพระชนม์หลังถูกตรึงกางเขน 6 ชั่วโมง โดยมีสตรีที่ติดตามพระเยซูอยู่ในเหตุการณ์ด้วย

มีชายชื่อโยเซฟ ซึ่งเป็นสมาชิกสภายิวและเป็นเพื่อนกับของยิวได้ไปขอพระศพจากปีลาต และเชิญพระศพไปที่อุโมงค์ ตอนเช้าหลังวันสัปดาห์โต สตรีที่ติดตามพระเยซูมาที่อุโมงค์ เอาเครื่องหอมไป香油พระศพ ก็เห็นว่าหินปิดอุโมงค์ก็คลิ้งออกไปแล้ว เธอพบชายหนุ่มนุ่งผ้าขาวนั่งอยู่และบอกว่าพระเยซูทรงกลับเป็นขึ้นมาแล้วให้

บอกสาวกว่าพระองค์จะเสด็จไปแคว้นกาลิลีพบกับสาวกที่นั่น (พระเยซูปรากฏองค์แก่มารีย์ชาวแมกดาลา และปรากฏองค์แก่ศิษย์สองคน ขณะเดินทางไปเมืองหนึ่ง แต่ศิษย์อื่น ๆ ไม่เชื่อ ภายหลังทรงปรากฏองค์แก่สาวก 11 คน และสั่งให้สาวกไปประกาศข่าวดีแก่มนุษย แล้วพระองค์เสด็จขึ้นสวรรค์ พวกสาวกจึงออกไปเทศนาสั่งสอนทุกแห่ง โดยพระเป็นเจ้าของสนับสนุนพวกเขา)¹

1.2.3 เนื้อเรื่องย่อพระวรสารฉบับนักบุญ

ลูกา ลูกาเขียนถึงท่านธีโอฟิลัส เกริ่นว่ามีหลายคนเรียบเรียงเรื่องราวตามที่ผู้เห็นกับตาได้ประกาศ จึงสืบเรื่องราวอย่างถ่วงถี่และเรียบเรียงเรื่องตามลำดับ เพื่อให้ท่านธีโอฟิลัสได้รู้ความจริงเกี่ยวกับเรื่องราวเหล่านั้น คือในรัชกาลของกษัตริย์เฮโรด แคว้นยูเดีย ทูตสวรรค์กาเบรียลมาปรากฏแก่เศคาริยาห์ปุโรหิตสูงอายุ ซึ่งกำลังถวายเครื่องบูชาที่พระวิหาร เพื่อแจ้งว่าท่านและนางเอลิซาเบธภรรยาจะมีบุตรชาย ซึ่งจะเป็นผู้เตรียมทางของพระเมสสิยาห์ที่ทุกคนรอคอยมานาน และให้ตั้งชื่อว่า “ยอห์น” แต่เขาไม่เชื่อจึงกลายเป็นใบ้ ต่อมาทูตสวรรค์มาพบหญิงพรหมจารีคนหนึ่งชื่อมารีย์ ซึ่งเป็นคู่หมั้นของโยเซฟ เชื้อสายของดาวิด ทูตสวรรค์แจ้งว่าเธอจะตั้งครรภ์ด้วยเดชพระวิญญาณบริสุทธิ์ และคลอดบุตรชาย ให้ตั้งชื่อว่า “เยซู” มารีย์ยอมรับพระประสงค์ของพระเจ้า และไปเยี่ยมเอลิซาเบธ ญาติที่ตั้งครรภ์ตามที่ทูตสวรรค์บอก ต่อมาเอลิซาเบธคลอดบุตรชายและตั้งชื่อว่ายอห์น เศคาริยาห์ก็หายจากเป็นใบ้ และกล่าวสรรเสริญพระเจ้า

ในเวลานั้นจักรพรรดิซีซาร์ ออกัสตัสสั่งให้มีการจดทะเบียนสำมะโนครัว โยเซฟพามารีย์ ซึ่งมีครรภ์แก่ไปเมืองของดาวิด ชื่อ เบธเลเฮม มารีย์ให้กำเนิดบุตรชายและวางไว้ในรางหญ้า เพราะไม่มีที่ว่างในโรงแรม ทูตสวรรค์ประกาศการกำเนิดของพระเยซูแก่คนเลี้ยงแกะ พวกเขาจึงเดินทางมาพบมารีย์และโยเซฟ ต่อมาโยเซฟและมารีย์พาพระกุมารไปถวายพระเจ้าที่พระวิหารตามธรรมเนียม พบสิเมโอนและอันนา ซึ่งสรรเสริญพระเจ้า เพราะรู้ว่าพระเยซูเป็นพระเมสสิยาห์

เมื่อพระเยซูอายุ 12 ปี ก็ไปร่วมฉลองเทศกาลปัสกา ที่กรุงเยรูซาเล็ม โยเซฟและมารีย์เดินทางกลับโดยไม่รู้ว่พระเยซูยังอยู่ที่กรุงเยรูซาเล็ม ทั้งคู่ตามหาพระเยซูอยู่ 3 วัน จึงพบพระองค์นั่งอยู่ในพระวิหาร

¹ ข้อความในวงเล็บนี้ ไม่มีในสำเนาต้นฉบับโบราณบางฉบับ (สุวรรณ กัญญา, 2549, น. 17)

สนทนากับกลางพวกอาจารย์ คนที่นั่นก็ประหลาดใจในสติปัญญาของพระองค์ แล้วพระองค์ก็เดินทางกลับนาซาเร็ธกับบิดามารดาและเจริญวัยขึ้น ฝ่ายยอห์นไปประกาศทั่วลุ่มแม่น้ำจอร์แดนให้คนกลับใจ และให้บาปติสมาแก่คนทั้งหลาย รวมทั้งพระเยซู ท่านชี้ให้ชาวอิสราเอลเห็นว่าพระเยซูคือพระเมสสิยาห์ ก่อนที่ท่านจะถูกเฮโรดจับเข้าคุก

ลูกกล่าวถึงบรรพบุรุษของพระเยซู ตั้งแต่โยเซฟผู้เป็นบิดาและสืบสาวไปจนถึงดาวิด ซึ่งเป็นบุตรพระเจ้า หลังรับบาปติสมาจากยอห์นแล้ว พระเยซูเสด็จไปในถิ่นทุรกันดาร และถูกมารผจญ 40 วัน พระเยซูเริ่มภารกิจในแคว้นกาลิลี แต่คนที่นาซาเร็ธบ้านเกิดไม่ต้อนรับพระองค์ พระเยซูเดินทางไปตามที่ต่าง ๆ เพื่อสั่งสอน และรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ชับฟี จึงเริ่มเป็นที่รู้จักทำให้มีคนหลั่งไหลมาหาพระองค์ พระองค์ประกอบภารกิจต่อทุกคนโดยไม่แบ่งชนชั้น พวกผู้นำทางศาสนาเริ่มตำหนิพระองค์ในเรื่องความประพฤติปฏิบัติแหกธรรมเนียม พระเยซูทรงเลือกสาวก 12 คน และตั้งให้เป็นอัครทูตร่วมงานกับพระองค์ ชื่อเสียงของพระเยซูยิ่งเลื่องลือไป ระหว่างทางที่พระเยซูเสด็จไปกรุงเยรูซาเล็ม พระเยซูทรงจำแลงพระกายแก่สาวก 3 คน แล้วทรงตั้งสาวกอีก 70 คน และใช้พวกเขาเป็นคู่ไปประกาศสอนล่วงหน้าในที่ที่พระองค์จะเสด็จไป ในช่วงนี้ทรงทำนายถึงมรณกรรมของพระองค์ และเตรียมสาวกสำหรับการปฏิเสธรองดิเตียนพวกผู้นำทางศาสนา และสอนประชาชนถึงความพิณาศถ้าไม่กลับใจมาหาพระเจ้า

พระเยซูทรงชี้ลาเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็มตรงกับคำพยากรณ์ของประกาศกในอดีต เหล่าสาวกที่ติดตามพระองค์ก็ให้ร้องสรรเสริญพระองค์และพระเจ้า พระเยซูทรงเสด็จเข้าไปในพระวิหารและขับไล่คนที่ค้าขายอยู่ที่นั่น พระองค์ทรงสั่งสอนบริเวณพระวิหารทุกวัน ประชาชนชอบมาฟังพระองค์ ส่วนพวกผู้นำชาวียวคอยจับผิดและทำร้ายพระองค์ แต่ยังไม่สามารถจับพระองค์ได้ จนกระทั่งยูดาสอัครทูตตกลงทรยศพระองค์แลกกับเงิน พระเยซูเสวยอาหารปัสกากับสาวก ทรงตั้งพิธีมหาสนิทระหว่างรับประทานอาหารขนมปังและเหล้าองุ่น ทรงทำนายถึงการทรยศและการปฏิเสธรองดิเตียนไปอธิษฐานในสวนเกทเสมนี ยูดาส

พาคนมาจับพระองค์ สาวกคนหนึ่งเอาดาบฟันทาสคนหนึ่ง ถูกขว้างขวาวขาด พระเยซูทรงห้ามแล้วรักษาเขา ก่อนถูกจับไป สมายิวสอบสวนพระเยซูและกำหนดโทษประหารชีวิตในข้อหาหมิ่นประมาทพระเจ้า เปโตรปฏิเสธไม่รู้จักพระเยซู พระองค์ถูกปีลาตและเฮโรดสอบสวนในข้อหาทรมานต่อโรม แม้จะไม่เห็นว่าพระเยซูมีความผิด แต่ปีลาตก็ทำตามใจประชาชนโดยปล่อยยบารับบัสและให้ตรึงการชนพระองค์ โดยมีผู้ร้ายสองคนอยู่ทางซ้ายและขวา คนที่ยืนดูทั้งทหารและขุนนางก็เยาะเย้ยพระองค์ พระเยซูทรงอธิษฐานขอพระเจ้าอภัยโทษคนเหล่านั้น แต่ยังตรัสให้กำลังใจโจรคนหนึ่งที่กำลังใจ ประมาดบ้ายสามโมง พระเยซูตรัสฝากจิตวิญญาณไว้กับพระเจ้าและสิ้นพระชนม์ มีชายชื่อโยเซฟซึ่งเป็นพี่น้องได้ไปขอพระศพจากปีลาตและอุ้มเชิญไปยังอุโมงค์ วันนั้นเป็นวันก่อนวันสัปดาห์โต พอหลังวันสัปดาห์โต สตรีที่ติดตามพระเยซูนำเครื่องหอมมาที่อุโมงค์แต่เข้าไม่พบ ทูตสวรรค์สององค์แจ้งเรื่องการกลับเป็นขึ้นของพระเยซู จึงเล่าให้สาวกฟังแต่ไม่มีใครเชื่อ ศิษย์ของพระเยซูสองคนที่กำลังเดินทางไปเมืองเอมมาอุสได้พบพระเยซูระหว่างทางและจำพระองค์ได้เมื่อทรงหักขนมปัง จึงรีบกลับมาบอกสาวกที่กรุงเยรูซาเล็ม พระเยซูมาปรากฏองค์แก่สาวกและบอกให้พวกเขาออกไปประกาศต่อทุกประชาชาติให้กลับใจ จากนั้นพระเยซูพาสาวกไปหมู่บ้านเบธานี ทรงอวยพรสาวกแล้วเสด็จจากเขาไป พวกสาวกจึงกลับไปกรุงเยรูซาเล็มอธิษฐานสรรเสริญพระเจ้าอยู่ในวิหารทุกวัน

1.2.4 เนื้อเรื่องย่อพระวรสารฉบับนักบุญยอห์น ยอห์นเริ่มโดยการกล่าวถึงความเป็นพระเจ้าของพระเยซู ว่าเป็นพระวาตะของพระเจ้าที่ดำรงอยู่ตั้งแต่ปฐมกาล ได้ทรงบังเกิดเป็นมนุษย์และเป็นแสงสว่างที่ส่องมาในความมืด เมื่อยอห์นผู้ให้บาปติสมาประกาศสอน ผู้นำศาสนามาหาท่านและยอห์นยืนยันว่าตัวท่านเองไม่ใช่พระคริสต์ แต่เป็นเพียงผู้เตรียมทาง ยอห์นให้บาปติสมาแก่กับพระเยซูแล้วเห็นพระวิญญาณเหมือนนกพิราบมาสถิตเหนือพระเยซู จึงชี้ให้ศิษย์ดูพระองค์โดยกล่าวว่า จงดูลูกแกะของพระเจ้า ศิษย์ของยอห์นจึงติดตามพระเยซูและเป็นสาวกพวกแรกของพระองค์ พระเยซูทรงเริ่มภารกิจซึ่งสำคัญ¹ ครั้งแรกที่

1 Semeion ในภาษากรีก หมายถึง การกระทำที่ชี้ให้เห็นถึงอำนาจบางอย่าง หรือความหมายที่ซ่อนอยู่ ซึ่งยอห์นใช้โดยไม่เพียงแต่เป็นการกระทำเหมือนธรรมชาติ หรือแสดงให้เห็นอำนาจที่เหนือธรรมชาติ หรือเป็นเรื่องพิเศษ ผิดจากเหตุการณ์ธรรมดา แต่ยอห์นเจาะจงให้เป็นยานวัตถุที่จะเน้นถึงความจริงของพระวิญญาณบริสุทธิ์ และบอกถึงพระลักษณะของพระคริสต์ที่ผิดไปจากคนสามัญทั่วไป (เอ็ดวิน เอ. บลัม, 1998 อ้างถึงใน สุวรรณา ชัยพรแก้ว, 2549, น. 19)

ทรงกระทำคือ เปลี่ยนน้ำเป็นเหล้าองุ่นในงานสมรสที่หมู่บ้านคานา แคว้นกาลิลี เมื่อใกล้ถึงเทศกาลปัสกา พระเยซูเสด็จไปยังพระวิหารและทรงขับไล่คนที่ค้าขายสัตว์ และรับแลกเงินในบริเวณพระวิหาร ฟาริสีที่ชื่อ นิโคเดมัส ได้มาสนทนากับพระองค์ พระองค์ตรัสว่าพระเจ้าทรงรักโลกมากจนประทานพระบุตรพระองค์เดียวมาช่วยกู้โลกให้รอด และคนที่วางใจในพระบุตรจะมีชีวิตนิรันดร์ พระเยซูทรงให้บังเกิดมาแก่คนเป็นอันมาก จากนั้นพระเยซูเสด็จผ่านแคว้นสะมาเรีย และได้พูดคุยกับหญิงชาวสะมาเรีย ทรงรักษาศาสนาของข้าราชากรคนหนึ่งที่เคยเปอรนาอุม และชายที่ป่วยอายุ 38 ปีในวันสัปดาห์ที่กรุงเยรูซาเล็ม ทั้งยังเรียกพระเจ้าว่าพระบิดาด้วย พวกเขาจึงหาโอกาสสังหารพระองค์ มีคนมากมายติดตามพระองค์ เมื่อเห็นพระเยซูทรงทำหมายสำคัญต่อบรรดาคนป่วย พระเยซูทรงเลี้ยงอาหารประชาชนห้าพันคน แล้วจึงปลีกตัวไปเมื่อทรงทราบว่าประชาชนจะจับพระองค์ไปตั้งเป็นกษัตริย์ และพระเยซูทรงดำเนินบนน้ำไปหาสาวกในคราวหนึ่ง

พระเยซูทรงลาเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็มอย่างยิ่งใหญ่ในเทศกาลปัสกา มีประชาชนมากมายมาต้อนรับพระองค์ รวมทั้งคนต่างชาติก็มาหาพระองค์ แต่พวกผู้นำชาวยิวไม่เชื่อพระเยซู ส่วนคนที่เชื่อก็ไม่กล้ายอมรับ ระหว่างรับประทานอาหารในคืนก่อนเทศกาลปัสกา พระเยซูทรงล้างเท้าสาวก ทำนัยถึงการทรมานของยูดาส การปฏิเสธของเปโตร ทรงสั่งสอนสาวกในเรื่องต่าง ๆ และอธิษฐานเมื่อพวกเขา ก่อนจะเสด็จไปอธิษฐานในสวน ยูดาสพาทหารกับเจ้าหน้าที่จากผู้นำทางศาสนาไปจับพระองค์ พระเยซูทรงควบคุมสถานการณ์และยอมให้จับโดยดี ผู้นำทางศาสนาได้สวนพระเยซู และเปโตรปฏิเสธพระเยซู พระเยซูถูกปีลาตสอบสวน ในเทศกานั้นมีธรรมเนียมให้ปล่อยนักโทษคนหนึ่ง ผู้ชนให้ปีลาตปล่อยโจรชื่อ บาร์บัส และให้ตรึงกางเขนพระเยซูในข้อหาเป็นปฏิปักษ์กับซีซาร์ พระเยซูถูกทรมานก่อนถูกตรึงกางเขนระหว่างคนร้าย 2 คน ปีลาตให้เขียนป้ายติดไว้บนกางเขนเป็นภาษาฮีบรู ลาติน และกรีก ว่า “เยซูชาวนาซาเร็ธ กษัตริย์ของชาวยิว” ก่อนสิ้นพระชนม์พระเยซูฝากยอห์นให้ดูแลมารดาของพระองค์ เมื่อสิ้นพระชนม์แล้วทหารเอาทวนแทงซี่ข้างของพระองค์ โยเซฟชาวอาริมาเธีย สาวกลับ ๆ ของพระเยซูได้ขอพระศพจากปีลาต และนิโคเดมัสได้นำเครื่องหอมมาพันพระศพตามธรรมเนียมการฝังของชาวยิว และฝังพระศพไว้ในอุโมงค์

ฝังศพใหม่แห่งหนึ่ง หลังวันสัปดาห์โต มารีย์แมกดาลาได้มาถึงอุโมงค์ฝังศพแต่เช้า เห็นปากอุโมงค์เปิดอยู่ จึงรีบไปบอกสาวกพระเยซู สาวกสองคนไปดูที่อุโมงค์ พบแต่ผ้าปูนางวางอยู่ มารีย์ซึ่งยืนร้องไห้อยู่นอกอุโมงค์เห็นทูตสวรรค์ 2 องค์ และเห็นพระเยซู คำวันนั้นพระเยซูทรงปรากฏพระองค์ต่อสาวก แต่สาวกคนหนึ่งชื่อ โธมัส ไม่ได้อยู่ที่นั่นจึงไม่เชื่อ พระองค์จึงเสด็จมาอีกครั้งหลังจากนั้น 8 วัน และให้โธมัสสัมผัสรอยตะปูที่มือและที่เท้าของพระองค์

ยอห์นเขียนถึงจุดประสงค์ของคัมภีร์ (หนังสือ) ว่า เพื่อให้ผู้อ่านได้เชื่อว่าพระเยซูทรงเป็นพระคริสต์ พระบุตรของพระเจ้า เหตุการณ์สุดท้ายที่บ้านทีกคือ การสำแดงองค์แก่เหล่าสาวกอีกครั้งขณะที่กำลังจับปลา พระเยซูเตรียมอาหารและร่วมรับประทานอาหารกับพวกสาวก พระองค์คืนตำแหน่งผู้นำสาวกให้แก่เปโตรและมอบหน้าที่ให้ดูแลคนของพระองค์ ข้อความตอนท้ายบันทึกว่าสาวกคนที่พระเยซูทรงรักคนนี้เป็นพยานในเหตุการณ์และบันทึกความจริงไว้

ดังนั้น ประวัติและแนวความคิดการประสูติของพระเยซู ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า “การประสูติ” เป็นคำสำคัญและเป็นแนวคิดหลักที่ปรากฏอยู่ในพระวรสารทั้ง 4 ซึ่งผู้วิจัยได้มีการตีความและจำแนกเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กับการประสูติไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) การประสูติจากพระวิญญานบริสุทธิ์ 2) การประสูติจากครรภ์ของมารีย์ และ 3) การประสูติหรือการกลับเป็นจากการถูกตรึงกางเขน เห็นได้ชัดเจนว่า “การประสูติ” ในที่นี้ มิได้หมายถึงการประสูติตามหลักธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังอุปมาประเด็นของการประสูติให้สัมพันธ์กับ “การมีชีวิตใหม่” ได้เช่นกัน

2. สร้างสรรค์นาฏกรรมจากแนวความคิดการประสูติของพระเยซู ผู้วิจัยพิจารณา 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดการแสดง (Concept or Theme) ธารากร จันทนะสาโร (2563, น. 117) ได้กล่าวว่า แนวคิดการแสดง หมายถึง ประเด็น เรื่องราว แรงบันดาลใจ แนวเรื่อง หรือคำสำคัญที่นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏกรรม ถือเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการทำงาน เมื่อผู้สร้างสรรค์สามารถกำหนดแนวคิดการแสดงได้อย่างชัดเจนแล้ว องค์ประกอบอื่น ๆ ของการสร้างสรรค์งานนาฏกรรมก็จะมีทิศทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้นตามไปด้วย แนวคิดการแสดงจึงเสมือนเป็นแผนที่นำทางให้ผู้ออกแบบนาฏกรรมได้ทำงานอย่างมีจุดหมาย

นราพงษ์ จรัสศรี ได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการแสดงนาฏกรรมสร้างสรรค์ครั้งนี้ ดังความตอนหนึ่งว่า “สำหรับการสร้างงานนาฏกรรมจากแนวคิดการประสูติของพระเยซู อาจนำเสนอเรื่องราวหรือแก่นจากประวัติการประสูติของพระเยซู ในลักษณะเชิงเนื้อเรื่องก็ได้ หรืออาจเป็นการใช้การเปรียบเทียบเชิงสัญลักษณ์มากำหนดแนวคิดก็ได้เช่นกัน โดยไม่จำเป็นต้องเล่าเนื้อเรื่องตามลำดับที่ปรากฏในพระคัมภีร์หรือข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์” (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2564)

รักษ์สินี อัครศวะเมฆ ได้นำเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการแสดง ความว่า “แนวคิดในการสร้างงานนาฏกรรมเกิดได้หลายแนวทาง หลายรูปแบบ ไม่จำเป็นต้องเป็นเหตุการณ์ที่กำลังได้รับความนิยมก็ได้ แต่อาจเป็นเหตุการณ์สำคัญที่ผู้สร้างสรรค์สนใจ ได้แก่ การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา สถาปัตยกรรม เป็นต้น” (รักษ์สินี อัครศวะเมฆ, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

วิชุดา ภูธาติย์ ได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดการแสดง ไว้ว่า “แนวคิดการสร้างงานนาฏกรรมสร้างสรรค์ที่ดี ไม่จำเป็นต้องเกิดจากการอ่าน วิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างลึกซึ้งเสมอไป แต่อาจมาจากการผ่านหูผ่านตา ความสนใจ ประสบการณ์ดีหรือไม่ดี ซึ่งไม่ว่าจะมาจากสิ่งใดก็ตาม ส่วนสำคัญ คือ การอธิบายและถ่ายทอดประสบการณ์ตนเองให้อยู่ในงานนาฏกรรมนั้น ๆ ด้วยวิธีการใด รูปแบบใด ก็ตามแต่ความถนัดของศิลปิน” (วิชุดา ภูธาติย์, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2564)

ดังนั้น ในงานวิจัยเรื่อง “นาฏกรรมจากแนวคิดการประสูติของพระเยซู” แนวคิดการแสดงจึงถือเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง และต้องกำหนดให้ชัดเจนเสียก่อน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวคิดการแสดง โดยอาศัยแรงบันดาลใจมาจากการศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประสูติของพระเยซู ตามที่ปรากฏในพระวรสารทั้ง 4 เล่ม ได้แก่ พระวรสารที่เขียนโดยนักบุญมัทธิว นักบุญมาระโก นักบุญลูกา และนักบุญยอห์น อีกทั้งผู้วิจัยกำหนดแนวคิดของการแสดงแบ่งออกเป็น 3 องค์ ได้แก่

องค์ที่ 1 พระวิญญานบริสุทธิ์ นำเสนอแนวคิดการตั้งครุฑด้วยเดชพระวิญญานบริสุทธิ์ ซึ่งหมายถึงการตั้งครุฑจากพระจิตของพระเจ้าผ่านหญิงสาวพรหมจารย์ (ในที่นี้ คือ มารีย์ มารดาของพระเยซู)

องค์ที่ 2 มารีย์ นำเสนอแนวคิดการประสูติของพระเยซู โดยมารีย์ให้กำเนิดบุตรชายและวางไว้ในรางหญ้า พุทธสวรรค์ประกาศการกำเนิดของพระเยซูแก่คนเลี้ยงแกะ และมีการสรรเสริญพระเจ้าเพราะรู้ว่าพระเยซูเป็นพระเมสสิยาห์

องค์ที่ 3 การกลับเป็น นำเสนอแนวคิดการฟื้นคืนชีพของพระเยซูหลังจากที่โดนตรึงกางเขน

อย่างไรก็ดี การลำดับองค์ทั้ง 3 ข้างต้นนี้ ผู้วิจัยมีเจตนากำหนดสาระสำคัญของการแสดงที่ได้มาจากการวิเคราะห์ เรื่อง “แนวคิดการประสูติ” เท่านั้น โดยไม่ได้มีความประสงค์จะเล่าเนื้อหาสาระของนาฏกรรมครั้งนี้เป็นเรื่องราวตามที่ปรากฏในพระวรสารทั้ง 4

2.2 ผู้แสดง (Performer or dancer) ธรากร จันทนะสาโร (2563, น. 117-118) ได้นำเสนอไว้ว่า นักแสดงหมายถึง ผู้ที่นำหน้าที่ถ่ายทอด แสดงออก และสื่อสารเนื้อหาของการแสดงนาฏกรรมไปยังกลุ่มผู้ชม นักแสดงไม่จำเป็นต้องมีทักษะทางนาฏกรรมด้านใดด้านหนึ่งที่เฉพาะเจาะจง แต่ควรมีความเข้าใจเรื่องการใช้ร่างกายหรือการรู้จักร่างกายของตนเองเมื่อเกิดการเคลื่อนไหว ควบคุมและรู้สึกตนอยู่ตลอดเวลาที่เคลื่อนไหวที่ไปมา ซึ่งการคัดเลือกนักแสดงนาฏกรรมในลักษณะนี้เป็นไปตามแนวทางของแนวคิดนาฏกรรมหลังยุคสมัยนิยม (Postmodern dance) หรือรู้จักกันอีกชื่อ คือ นาฏกรรมหลังสมัยใหม่ ดังเช่นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นการเลือกใช้นักแสดงที่มีคุณสมบัติแตกต่างกัน ดังนี้

นราพงษ์ จรัสศรี ได้อธิบายถึงกระบวนการคัดเลือกนักแสดงในงานนาฏกรรมสร้างสรรค์ ความว่า “นักแสดงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การแสดงเกิดความน่าสนใจ แต่ก็ไม่เสมอไปในบางผลงาน เพราะในบางผลงานอาจต้องการนักแสดงที่ปราศจากศักยภาพด้านนาฏกรรม แต่หันมาใช้องค์ประกอบอื่นหรือลีลาที่ธรรมดาสามัญ เช่น การเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน (Everyday movement) ปัจจุบันศิลปินรุ่นใหม่ไปยึดติดที่ทักษะการเต้นหาสูง การหมุนได้จำนวนรอบเยอะ ๆ จนละเลยเรื่องความสัมพันธ์กับแนวคิดการแสดงไป ดังนั้นนักแสดงจึงสามารถเป็นใครก็ได้ จำนวนเท่าใดก็ได้ โดยเฉพาะหากเป็นการเต้นเดี่ยว (Solo dance) ก็จะทำงานง่ายยิ่งขึ้น เพราะมีเวลากว้างขวาง หรือหากศิลปินผู้ออกแบบได้เป็นผู้แสดงเองก็จะทำให้คุณภาพของการแสดงสมบูรณ์มากขึ้นในแง่ของสุนทรียะที่เกิดกับศิลปิน”

(นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2564)

สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของวิชุดา วุธาติย์ ที่ได้กล่าวไว้ถึงหลักการคัดเลือกนักแสดงไว้ว่า “การเดินหรือแสดงแบบคนเดียว สามารถสร้างความน่าสนใจให้กับ การแสดงได้อย่างมาก เพราะมีจุดสนใจบนเวทีเพียงคนเดียว โดยเฉพาะประเด็นเรื่องศาสนาคริสต์นี้ ผู้สร้างงานก็อาจใช้วิธีการให้นักแสดงมีคนเดียว แล้วถ่ายทอดโครงเรื่องที่ ต้องการเป็นลำดับได้ ซึ่งก็มีความน่าสนใจไม่น้อยกว่าการใช้ นักแสดงที่จำนวนมาก ๆ” (วิชุดา วุธาติย์, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2564)

สรุปได้ว่าในงานวิจัยเรื่อง “นาฏกรรมจากแนวคิดการประสูติของพระเยซู” ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดของ นาฏกรรมหลังสมัยใหม่เป็นกรอบในการกำหนดและคัดเลือก นักแสดง โดยคัดเลือกนักแสดงเพียง 1 คน ในลักษณะของ การแสดงเดี่ยว (Solo performance) สำหรับการคัดเลือก รูปแบบการเคลื่อนไหวร่างกายของนักแสดง ผู้วิจัยไม่ได้มีหลัก เกณฑ์ที่แน่นอนตายตัวที่ต้องกำหนดว่า นักแสดงต้องเป็นผู้มี ทักษะนาฏกรรมหรือไม่ หรือมีทักษะอื่น ๆ ที่ใกล้เคียง เป็นการให้อิสระในการได้มาซึ่งนักแสดงอย่างเต็มที่ อย่างไร ก็ดี แม้ว่าแนวคิดนาฏกรรมหลังสมัยใหม่สามารถใช้นักแสดง ที่มีความหลากหลายทางทักษะได้ก็ตาม แต่ในงานวิจัย ครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า การสร้างสรรคานาฏกรรมควรคัด เลือกนักแสดงเพียง 1 คนนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิด ในลักษณะนามธรรมที่หลากหลายผ่านทักษะของผู้แสดง

2.3 การเคลื่อนไหวร่างกาย (Body movement) ธารกร จันทนะสาโร (2563, น. 118) ได้อธิบายไว้ว่า การเคลื่อนไหว หมายถึง ลักษณะ รูปแบบ กระบวนการ และวิธีการที่นักแสดงใช้แสดงออกหรือสื่อสาร ประเด็นต่าง ๆ ไปยังผู้ชม ซึ่งใช้ร่างกายและอวัยวะต่าง ๆ เป็นสื่อแสดงออก การเคลื่อนไหวสำหรับนาฏกรรมในอดีต อาจมุ่งเน้นไปที่ควรประณีต งดงาม และถูกต้องตาม แบบแผนการฝึกหัด แต่ปัจจุบันความสำคัญของสิ่งเหล่านี้ได้ ถูกลดลงไปตามยุคสมัยและเจตนารมณ์ของผู้ออกแบบการ แสดงชุดหนึ่ง ๆ แม้ว่าการแสดงชุดนั้นอาจมิได้แสดงทักษะ ของนาฏกรรมชุดใดเป็นพิเศษหรือเจาะจงชัดเจน แต่ บรรดาศิลปินก็คงเรียกผลงานเหล่านั้นว่า นาฏศิลป์ สร้างสรรค์ หรือ การเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ ซึ่งมีนักวิชาการ ทางด้านนาฏกรรมได้วิเคราะห์เรื่องการเคลื่อนไหวอย่าง น่าสนใจ อาทิ

นราพงษ์ จรัสศรี กล่าวถึงประเด็นการ เคลื่อนไหวร่างกายในงานนาฏกรรมสร้างสรรค์ว่า “ความ หลากหลายของการเคลื่อนไหวในนาฏกรรมสร้างสรรค์เรียก ว่า ไร้ขอบเขต เพราะศิลปินไม่ควรไปยึดติดกับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยเฉพาะ นาฏกรรมสร้างสรรค์ก็ควรเน้นไปที่การ สร้างสรรค์ที่อาจเกิดจากการผสมผสาน การปรับปรุง หรือ การปะติด โดยเฉพาะการออกแบบการเคลื่อนไหวที่ทำให้ คาดเดาไม่ได้ หรือเคลื่อนไหวแบบเรียบง่าย มีสมาธิ สุขุม ก็ จะส่งเสริมแนวคิดเรื่องศาสนาคริสต์ได้เช่นกัน” (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2564)

เดเรเยอร์ (Dreyer, 2020, p. 54) การ ออกแบบเคลื่อนไหวที่เข้าไปมาตามแนวคิดนาฏกรรมหลัง สมัยใหม่ เป็นรูปแบบที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของผู้เต้นกับ พื้นที่ที่นักแสดงได้เคลื่อนไหวไปมา การรับรู้ถึงมิติของพื้นที่ ค่อย ๆ เปิดมุมมองมากขึ้น ให้ออกสแกนกันดูพื้นที่ได้สำรวจ สภาพโดยรอบกาย เช่น การเคลื่อนไหวเส้นตรง ทแยง โค้ง หรือการไต่ตามอุปกรณ์ บันได หรือการใช้พื้นที่อื่น ๆ เป็นการแนะนำให้นักเต้นได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนกับพื้นที่ อย่างแท้จริง โดยท่าเต้นที่เคลื่อนไหวลงต่ำสู่พื้น หรือการ เคลื่อนไหวจากด้านบนลงด้านล่าง เหล่านี้สะท้อนให้เห็น จังหวะดนตรีจากภายในของนักเต้นที่ทรงพลัง ไร้ขอบเขต หรือปราศจากการจำกัดพื้นที่ทั้งหมด

แนวคิดนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ จึงถูกนำ มาใช้เป็นแนวทางหลักในการออกแบบการเคลื่อนไหว สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เพราะให้อิสระแก่การเคลื่อนไหว ที่ไม่ยึดติดไปกับนาฏกรรมชุดใดโดยเฉพาะ ผู้วิจัยนำ แนวทางการออกแบบการเคลื่อนไหวร่างกายแบบมีไหวพริบ (Movement improvisation) หรือที่รู้จักในนาม “การค้นสด ทางนาฏกรรม” มาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเอื้อให้เกิด ความหลากหลายของการเคลื่อนไหวร่างกาย โดยอาศัยชั้น ตอน 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการทดลองค้นสดทาง นาฏศิลป์ และ 2) ขั้นตอนการขัดเกลา/สร้างสรรค์การ เคลื่อนไหวร่างกาย

อย่างไรก็ตาม รูปแบบนาฏกรรมที่ผู้วิจัย ได้ออกแบบนี้ ยึดแนวทางจากการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน เป็นหลัก ร่วมกับทักษะนาฏกรรมอื่น ๆ อาทิ บัลเลต นาฏกรรมร่วมสมัย เพื่อแสดงความหลากหลายและสื่อสาร เกี่ยวกับการแนวคิดการแสดงที่ไม่เฉพาะเจาะจงไปที่กลุ่มใด กลุ่มหนึ่ง รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่ให้เสรีภาพทั้งต่อตัว

ผู้สร้างงานและผู้ชม

อนึ่ง ในการประกอบสร้างท่าทางการเคลื่อนไหวนั้น ผู้วิจัยได้นำสัญลักษณ์บางประการที่ปรากฏในสาระสำคัญของแนวคิดการประสูติพระเยซูตามที่พบข้อมูลในพระวรสารทั้ง 4 ได้แก่ นกพิราบ และ น้ำ ซึ่งทั้ง 2 อย่างนี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการประกอบสร้างการเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับองค์ของการแสดงด้วยเช่นกัน ดังมีรายละเอียดโดยสังเขป ต่อไปนี้

2.3.1 ขั้นตอนการทดลองต้นสดทางนาฏศิลป์ ผู้วิจัยกำหนดการเคลื่อนไหวร่างกาย โดยใช้องค์ของการแสดง 3 องค์ มาเป็นกรอบในการกำหนดคำสำคัญพบว่า นักแสดงที่ทำการต้นสดในขั้นตอนการทดลองนั้น มีกระบวนการและวิธีการแสดงลีลาการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับแนวคิดเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งกำหนดคำสำคัญในการทดลอง 3 คำ คือ 1) พระวิญญูณบริสุทธ 2) มารีย์ และ 3) การกลับเป็น และยังพบว่าการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น

เป็นการเคลื่อนไหวถึงชีวิตประจำวันที่น่าสนใจ เช่น การเดิน การย่อ การหมุน การหันศีรษะ การยกแขน-ขา การงอตัว การกระโดด ฯลฯ โดยผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกองค์ประกอบบางประการของการเคลื่อนไหวที่ได้จากการทดลองนี้มาใช้พัฒนาเป็นท่าชุดของการเคลื่อนไหวต่อไป

2.3.2 ขั้นตอนการขัดเกลา/สร้างสรรค์

การเคลื่อนไหวร่างกาย ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบการเคลื่อนไหวโดยใช้แนวทางจากขั้นตอนการต้นสด เพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบของท่าทางการเคลื่อนไหว สำหรับการขัดเกลาการเคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องและเหมาะสมกับแนวคิดการแสดงที่กำหนดไว้โดยจำแนกตามองค์การแสดงทั้ง 3 องค์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจง่าย ตามแนวทางความเรียบง่าย (Simplicity) อันเป็นกระบวนการหนึ่งของนาฏกรรมหลังสมัยใหม่ ร่วมกับการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน (Everyday movement) ที่ผสมผสานเทคนิคด้านบัลเลต์ และนาฏกรรมร่วมสมัย

ภาพที่ 1 การขัดเกลาการเคลื่อนไหวร่างกาย องค์ที่ 1 พระวิญญูณบริสุทธ
ที่มา : ผู้วิจัย ธารกร จันทะสาโร, 2564

ภาพที่ 2 การขัดเกลาการเคลื่อนไหวร่างกาย องค์ที่ 2 มารีย์
ที่มา : ธารากร จันทนะสาโร, 2564

ภาพที่ 3 การขัดเกลาการเคลื่อนไหวร่างกาย องค์ที่ 3 การกลับเป็น
ที่มา : ธารากร จันทนะสาโร, 2564

สรุปผลและอภิปรายผล

1. การพัฒนาแนวคิดการสร้างสรรคานาฏศิลป์จากข้อมูลทางศาสนา ผู้วิจัยได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการสร้างสรรคานาฏกรรมกับความเชื่อเรื่องความตายของศาสนาพุทธแบบวัชรยานในทิเบต เมื่อปี พ.ศ. 2562 พบว่า การผลิตสร้างนาฏกรรมที่ได้แนวคิดจากศาสนานั้น มักจะเชื่อมโยงกับความเชื่อของผู้คนเป็นหลัก โดยเฉพาะศาสนาในภูมิภาคเอเชีย (เน้นศาสนาพุทธ) แต่ปรากฏการณ์ของการสร้างสรรคานาฏกรรมจากศาสนาคริสต์ ผู้วิจัยพบว่า มีข้อจำกัดในด้านความเชื่อมโยงระหว่างหลักคำสอนหรือแนวคิดกับผู้คน มีช่องว่างระหว่างกันมากกว่าศาสนาอื่น ๆ สิ่งที่ได้เห็นได้อย่างชัดเจน คือ ในศาสนาคริสต์มีผลงานศิลปะสมัยใหม่ที่น่าเอาองค์ประกอบของคริสต์ศาสนาไปประกอบสร้าง กระทั่งผลงานเหล่านั้นออกมาในลักษณะการล้อเลียน (Parody) แต่ศิลปินหรือผู้คนต่างก็เข้าใจธรรมชาติและบริบทของการสร้างสรรคานาฏศิลป์อย่างใจกว้าง เปิดรับความหลากหลายทางด้านความคิด และลักษณะเฉพาะของบุคคล โดยไม่กระทบกับความเชื่อในเชิงตรรกวิทยาที่ผู้คนส่วนใหญ่เชื่อร่วมกัน ดังนั้นในการสร้างสรรคานาฏกรรมในครั้งนี้ จึงเป็นเครื่องมือทางศิลปะแขนงหนึ่ง ซึ่งให้เห็นถึงความเปิดกว้างของสังคมชาวคริสต์โดยแท้จริง

2. องค์ประกอบของนาฏกรรมสร้างสรรคกับการลดทอน ในปัจจุบันการสร้างสรรคานาฏกรรมเกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบ ศิลปินต่างให้ข้อจำกัดของผลงานตนเองแตกต่างกันออกไป มีการผสมผสานหลักการ ทฤษฎีหรือแนวคิดด้านศิลปกรรมหรือศาสตร์อื่นมาประยุกต์ใช้มากขึ้น กระนั้นก็ตาม ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยึดถือเอาหลักการ “การลดทอน” ที่ปรากฏในแนวคิดมินิมอลลิสม์ (Minimalism) โดยให้ความสำคัญไปที่องค์ประกอบนาฏกรรม 3 ส่วน คือ แนวคิดการแสดง ผู้แสดง และการเคลื่อนไหวร่างกาย สอดคล้องกับที่ฌ็อง-ฌัก คูมม็อง (2557, น. 552) ที่ว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดและไม่สามารถลดทอน

หรือตัดออกไปได้จากการสร้างสรรคานาฏกรรม ได้แก่ การออกแบบบทการแสดง นักแสดง และลีลานาฏกรรม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า หลักการลดทอนองค์ประกอบตามแนวคิดมินิมอลลิสม์ และการคัดเลือกองค์ประกอบนาฏกรรมสร้างสรรคที่ให้ความสำคัญเฉพาะส่วนที่สำคัญนั้น เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้วิจัยเกิดการสร้างสรรคงานนาฏกรรม และเป็นแนวทางสำคัญในการผลิตงานนาฏกรรมสร้างสรรคในลักษณะใกล้เคียงกันต่อไปได้อย่างมีเอกภาพ

3. การต่อยอดงานวิจัยสร้างสรรคสู่การนำความคิดความอ่านด้านศาสนาไปใช้เป็นแรงบันดาลใจ ในประเทศไทยปัจจุบันพบว่า การสร้างสรรคงานศิลปะ (เน้นนาฏกรรม) มักให้ความอิสระต่อความคิดของศิลปินมากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้เกิดการทดลองและพื้นที่นำเสนอผลงานเหล่านั้นในลักษณะสาธารณะอย่างเสรีกว่าเดิมมาก ช่องทางการเผยแพร่ผลงานก็มีความหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะในลักษณะการเผยแพร่แบบออนไลน์ (Online) ที่ดูจะเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมในช่วงปี พ.ศ. 2563-2564 เหตุผลหนึ่งอาจเนื่องมาจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ด้วยเหตุผลนี้เอง อาจเป็นอีกช่องทางสำคัญที่ทำให้ศิลปินหันมาใส่ใจกับความรู้สึกนึกคิดของตนเองมากขึ้น และไม่อาจปฏิเสธได้ว่าประเด็นของ “ศาสนา” เป็นเรื่องละเอียดอ่อนส่วนบุคคล ผู้สร้างสรรคควรทำความเข้าใจในบริบททางศาสนาให้ละเอียดถี่ถ้วนก่อนนำมาใช้สร้างสรรคงานศิลปะและนาฏกรรมเป็นสื่อสะท้อน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีงบประมาณ 2563 นอกเหนือจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ต่อการวิจัยนี้ในทุก ๆ ด้าน จนส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ชาติรี ชุมเสน. (2553). **ศาสนาเปรียบเทียบ**. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ฌ็อง-ฌัก คูมม็อง. (2557). **บทวิจารณ์: นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยจากแนวคิดวรรณคดีไทย** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศิลป). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ธรรกร จันทะสาโร. (2563). **นาฏศิลป์จากทรรณะเรื่องความตายในศาสนาพุทธแบบวัชรยานของทิเบต**. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ, 22(1), 112-125.

นราพงษ์ จรัสศรี. สัมภาษณ์ เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2564

พนมกร คำวัง. (2560). ปรัชญาประเพณีของศาสนาคริสต์ที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย. *วารสารพุทธมณฑล*, 2(1), 15-21.

ภัทรพร สิริกาญจน. (2546). ศาสนาคริสต์. ใน ภัทรพร สิริกาญจน (บรรณาธิการ), *ความรู้พื้นฐานทางศาสนา* (พิมพ์ครั้งที่ 4) (หน้า 63-80). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รักษ์สินี อัครศวะเมฆ. สัมภาษณ์ เมื่อ 11 กันยายน 2564

วิชุดา วุฒาทิตย์. สัมภาษณ์ เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2564

สุวรรณา ชัยพรแก้ว. (2549). *การสื่อสารกับภาวะผู้นำของพระเยซูในพระวรสารทั้งสี่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

Dreyer, K. (2020). *Dance and light: The partnership between choreography and lighting design*. New York: Routledge.

Hackett, C., & McClendon, D. (2017). *Christians remain world's largest religious group, but they are declining in Europe*. Retrieved 25 December 2019, from <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/04/05/christians-remain-worlds-largest-religious-group-but-they-are-declining-in-europe/>